

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

रातो मच्छिन्द्रनाथको जात्रा सम्पन्न

ललितपुर । देशकै लामो दिनसम्म मनाइने ललितपुरको रातो मच्छिन्द्रनाथको जात्रा बिहबार भेटो देखाई सम्पन्न भएको छ । सो मबाररको साइतमा कुमारीपाटीबाट तानिएको रथलाई जावलाखेल पुर्‍याएको थियो । जात्रा सम्पन्नसँगै रातो मच्छिन्द्रनाथलाई खटमा राखी बुझ्मती लगाएको थियो ।

वर्ष १४, अंक ८, पृष्ठ-६ ने.सं. ११३७ तहिला श्व. प्रतिपदा, वि. सं. २०७४ जेठ १२ गते शुक्रबार MAY 2017 मूल्य रु. ५।-

कीर्तिपुरका जन निर्वाचित प्रतिनिधिहरूद्वारा शपथ ग्रहण

कीर्तिपुर । स्थानीय तह निर्वाचन २०७४ मा कीर्तिपुर नगरपालिकामा विजयी हुनु भएका पदाधिकारीहरूलाई ८ गते सोमबार एक समारोहबीच त्रिवि स्मृति भवन कीर्तिपुरमा सपथ ग्रहण सम्पन्न भयो । निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय कीर्तिपुरका प्रमुख गजेन्द्र बहादुर सिंहले निर्वाचित मेयर, उपमेयर र वडा अध्यक्षहरूलाई शपथ ग्रहण गराएको थियो भने सम्पूर्ण वडा सदस्यहरूलाई नपाका नव निर्वाचित मेयर रमेश महर्जनले शपथ ग्रहण गराएको थियो ।

कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि काठमाडौँ क्षेत्र नं. १० का सांसद राजेन्द्र कुमार केसीले पानसमा दीप प्रज्वलन गरी जन निर्वाचित प्रतिनिधिहरूबाट कीर्तिपुरवासीको सेवामा विशेष ध्यान दिनुपर्ने बताउनुभयो । कार्यक्रममा कीर्तिपुर

नगरपालिकाका वरिष्ठ लेखा अधिकृत सानुबाबु परियार, अनुज प्रधान र नयाँ निर्वाचित मेयर रमेश महर्जन, प्रत्यासी मेयर उम्मेदवार हिराबहादुर महर्जन, राजकुमार नकमीलगायतले पनि बोल्नुभएको थियो ।

कार्यक्रम कीर्तिपुर नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृत सुमन कुमार कार्कीको

सभापतित्वमा भएको थियो ।

शपथ ग्रहणलगत्तै नव निर्वाचित मेयर, उपमेयर र वडा अध्यक्षहरूबाट आ-आफ्नो कार्यभार सम्हाल्नु भएको थियो । त्यसक्रममा कीर्तिपुर नगरपालिकाका प्रमुख रमेश महर्जनको अध्यक्षतामा आफ्नै कार्यक्षमा पहिलो बैठक बसेको थियो ।

पहिलो बैठकबाट कीर्तिपुर नगरपालिकामा नेपालभाषालाई कामकाजी भाषाको रूपमा प्रचलनमा ल्याउने र नगरपालिकामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको सम्पत्ति विवरण ११ दिनभित्र बुझाउने र बुझाइसकेपछिको सम्पत्ति विवरण ४ दिनपछि सार्वजनिक गर्ने र सम्पूर्ण मतदाताहरूलाई धन्यवाद दिने सहमति भएको थियो । त्यसबैठकमा १० वटै वडामा के-कस्तो समस्या छन् भन्नेबारे पनि छलफल गरेको थियो । छलफलमा उठेका विषयहरूलाई आधिकारिक निर्णयको रूपमा प्रस्तुत नगरेको स्रोतले बताएको छ ।

स्मरणीय छ, कीर्तिपुर नगरपालिकामा नेकपा एमालेका तर्फबाट प्रमुख-उपप्रमुख सहित ७ वटा वडामा र नेपाली कांग्रेसले ३ वटा वडामा विजयी हासिल गरेको थियो ।

जेठ १८ गतेभिन्न नयाँ सरकारको आह्वान

काठमाडौँ । प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डले आफ्नो पदबाट राजीनामा दिनुभएको छ । प्रधानमन्त्री कार्यालयबाट बुधबार अपरान्ह देशवासीको नाममा सम्बोधन गर्दै उहाँले बुधबारै प्रधानमन्त्री पदबाट राजीनामा गरेको घोषणा गर्नुभयो । वहाँले आफूले तत्काल राष्ट्रपति समक्ष राजीनामा बुझाउने घोषणा गर्नुभयो ।

नेपालको राजनीतिमा लामो समयदेखि नैतिकताको खडेरी पर्दै आएको पृष्ठभूमिमा आफूले नेपाली काँग्रेससँग गरेको समझदारी अनुसार राजीनामा गरेको बताउनुभयो ।

गत वर्ष साउन २१ गते नेपाली काँग्रेस र नेकपा माओवादी केन्द्रसहित अन्य दलसँगको समर्थनमा वहाँ प्रधानमन्त्री हुनुभएको थियो । राष्ट्रपति समक्ष पेश गरेको राजीनामा स्वीकृत गरी अर्को सरकार नबन्नुजेलसम्म प्रधानमन्त्री दाहाललाई नै काम चलाउन सरकारको रूपमा अधिकार दिएको छ ।

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले सहमतीय सरकार गठनका लागि आग्रह गर्नुभएको छ ।

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले बुधबार आफ्नो पदबाट

राजीनामा दिनुभएपछि नयाँ प्रधानमन्त्री चयनका लागि बिहबार राष्ट्रपतिले आह्वान गर्नुभएको हो । नेपालको संविधानको धारा २९८ को उपधारा (२) मा सात दिनभित्र राजनीतिक सहमतिका आधारमा प्रधानमन्त्रीको निर्वाचन गर्ने व्यवस्था रहेअनुसार राष्ट्रपतिले यही जेठ १८ गतेसम्म सहमतिका आधारमा नयाँ प्रधानमन्त्री चयनका लागि दलहरूलाई आह्वान गर्नुभएको हो । सहमतीय प्रक्रिया अगाडि बढ्न नसकेका खण्डमा मात्रै बहुमतीय प्रक्रियामा अगाडि बढ्ने संवैधानिक व्यवस्था छ ।

यसैबीच सरकारले आगामी आर्थिक वर्षका लागि निर्धारण गरेको नीति तथा कार्यक्रम बिहीबार व्यवस्थापिका संसदमा राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले प्रस्तुत गर्नुभयो ।

मोटरसाइकल ठक्करले ज्यान गयो

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर नपा वडा नं. ९ खासीबजारस्थित खानेपानी लिमिटेडको अगाडि बा. ३१ प ९६३ नम्बरको बजाज डिस्कभर मोटरसाइकलको ठक्करले सोही स्थानमा बस्ने वर्ष ६४ का हरिकृष्ण श्रेष्ठको ज्यान गएको छ ।

नीज श्रेष्ठले विहान ११ बजे खानेपानीको महशुल तिरी बाटो काट्ने क्रममा नयाँबजार

हुँदै आइरहेको मोटरसाइकलले ठक्कर दिँदा घटनास्थलमै निधन भएको थियो ।

स्थानीयको प्रयासले वयोधा अस्पताल पुर्‍याउँदा मृत्यु भैसकेको घोषणा गरेको थियो ।

मोटरसाइकल चालक आशिष महर्जनलाई त्यही दिन नियन्त्रणमा लिई आवश्यक कानुनी कारवाही गरेको प्रहरी वृत्त कीर्तिपुरले जनाएको छ ।

भक्तपुर नगरपालिकामा नयाँ रेकर्ड

भक्तपुर । स्थानीय तहको निर्वाचन- २०७४ मा भक्तपुर नगरपालिकामा नेपाल मजदुर किसान पार्टीको तर्फबाट उम्मेदवार बन्नु भएका मेयर, उपमेयर र १० वटै वडाका वडा अध्यक्ष र सदस्यहरूको एकलौटी विजयी गरी नयाँ रेकर्ड कायम गरेको छ । विश्वमै विरलै होला एउटै पार्टीका सम्पूर्ण उम्मेदवारहरूले विजयी हासिल गरेको ।

२०५४ सालको

निर्वाचनमा १७ वडा मध्ये १५ वडामा मात्र विजयी भएको थियो । जनतामा आफ्नो घोषणापत्र अनुसार नगरको विकासमा महत्वपूर्ण योगदान गर्नु भएको कारण भक्तपुर नगरवासीले नेमकिपाको एकलौटी निर्वाचित गरेको हो ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा र पर्यटकीय क्षेत्रमा भक्तपुरका जनप्रतिनिधिले योगदान राष्ट्रको लागि उदाहरणीय थियो ।

भक्तपुर नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरूद्वारा शपथ तथा कार्यभार ग्रहण

भक्तपुर । भक्तपुर नगरपालिकामा बैशाख ३१ को स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित प्रमुख, उपप्रमुख, वडाध्यक्ष तथा वडा सदस्यहरूको शपथग्रहण कार्यक्रम आइतबार बिहान एक कार्यक्रमबीच सम्पन्न भयो ।

नगरपालिका भवन व्यासीको प्राङ्गणमा सम्पन्न सपथग्रहण कार्यक्रममा भक्तपुर जिल्लाका मुख्य निर्वाचन अधिकृत एवं जिल्ला न्यायाधीश भोजराज शर्माले नगर प्रमुख सुनिल प्रजापति, उपप्रमुख रजनी जोशी तथा दसै वडाका अध्यक्षहरूलाई पद तथा गोपनियताको शपथ ग्रहण गराउनुभयो ।

त्यस्तै महिला तथा विशेष महिला वडा सदस्यलगायत सम्पूर्ण वडा सदस्यहरूलाई नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले पद तथा गोपनियताको शपथग्रहण गराउनुभयो ।

कार्यक्रममा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सचिव एवं सांसद प्रेम सुवाल प्रमुख, उपप्रमुखलगायत सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरूलाई बधाई ज्ञापन गर्दै जनताले दिएको जिम्मेवारी गहनताका साथ पूरा गर्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

उहाँले नेपालको संविधान-२०७२ ले स्थानीय तहको अधिकार किटान गरी बढी अधिकार सम्पन्न बनाएको बताउँदै नगरपालिका र गाउँपालिकाहरूको जनताप्रतिको जिम्मेवारी बढेको चर्चा गर्नुभयो ।

पहिलो चरणमा ३४

जिल्लाका स्थानीय तहको मात्र निर्वाचन सम्पन्न भएको र तराईलगायत ४१ जिल्ला बाँकी नै रहेको बताउँदै त्यसमा भारतीय विस्तारवाद र एकाधिकार पूँजीको प्रभाव र दबाब बढ्दै गएको हुनाले दोस्रो चरणको निर्वाचन थप चुनौतीपूर्ण रहेको बताउनुभयो । संविधान कार्यान्वयन गर्न र नगरपालिकालाई गतिदिन सम्पूर्ण देशभक्त मजदुर, किसान, बुद्धिजीवी, शिक्षक, प्राध्यापक, युवा-विद्यार्थी, उद्योगी-व्यापारी, कर्मचारी, सुरक्षाकर्मी सबैको एकता आवश्यक छ भन्नुभयो ।

नव निर्वाचित नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भक्तपुर नगरपालिकामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूसित इच्छाशक्ति र जनसमर्थन भएकोले भक्तपुरको विकास कार्य अगाडि बढाउन र समस्या समाधान गर्न कठिन नहुने र समय नलाग्ने बताउनुभयो । उहाँले भक्तपुरको कला

र संस्कृतिको संरक्षण र जगेर्ना, ऐतिहासिक सम्पदाको संरक्षण र पुनः निर्माण, भक्तपुरलाई शिक्षा र ज्ञानविज्ञानको केन्द्र बनाउने, सरसफाइमा नमूना नगर बनाउने आदि तथा नेमकिपाको निर्वाचन घोषणापत्र लागू गर्दै जाने जिम्मेवारी आफूहरूको काँधमा आएको बताउनुभयो ।

समारोहमा मुख्य निर्वाचन अधिकृत भोजराज शर्माले अहिलेको संविधानले नगरपालिकाहरूलाई व्यवस्थापिकाको रूपमा नगरसभा, कार्यपालिकाको रूपमा बोर्ड बैठक र न्यायपालिकाको रूपमा न्यायसमितिको व्यवस्था गरी स्थानीय सरकार बनाएको चर्चा गर्दै त्यसैअनुरूप कार्य अधि बढ्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

बधाई मन्त्रव्यैक क्रममा भक्तपुरका प्रमुख जिल्ला अधिकारी द्रोणप्रसाद पोखरेलले नगरपालिकाको सञ्चालन, विकास

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत्र २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन वि.सं. २००६ माघ
हिराकाजी महर्जन वि.सं. २०१७ माघ
राजमान माली वि.सं. २०२५ मंसिर
राजेन्द्र महर्जन वि.सं. २०३० चैत्र

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १४, अंक ८, २०७४ जेठ १२ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लब - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

आज्ञाकारी प्रधानमन्त्री र राजीनामा

नेपालको राजनैतिक नालीबेली फरक फरक ढंगले अगाडि बढिरहेको छ । राजनैतिक परिवर्तनसँगै सरकार पटकपटक फेरिरहेका छन् । आफ्नो सरकारले लिएका नीति र कार्यक्रम र निर्देशित कार्य पूरा होस् या नहोस् बेमतलब छन् । सत्ताको लागि कुरुर भगडा गर्ने प्रवृत्तिबाट हामी कोही नेपालीले बिसँका छैनौं । अहिले पनि ताजै छन् ।

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल उर्फ प्रचण्ड २०७३ साउन महिनामा नेपाली काँग्रेससँगको भद्र सहमतिपछि नौ महिने शासन गर्न बहुमत संसदबाट स्वीकार गरेको थियो ।

बहुमत प्राप्त सरकारले बैशाख ३१ गते एकै चरणमा स्थानीय तहको निर्वाचन गर्ने निर्णय गरेपनि मधेसी दललाई खुसी पार्न जेठ ३१ गते ४ वटा तराई प्रदेशमा दोस्रो चरणको निर्वाचन तय गरेको थियो । पहिलो चरण सम्पन्न भइसकेको छ भने दोस्रो चरण नजिकिदैछ ।

दोस्रो चरणको निर्वाचनलाई सम्पन्न नगरी भद्र सहमति अनुसार प्रम प्रचण्डले आज्ञाकारी काम गरी प्रम पदबाट राजीनामा दिएका छन् ।

राजीनामा दिन १ दिन अधिसम्म पनि मधेसीको माग सम्बोधन गर्न, चुनावी वातावरण तयार पार्ने नाममा थप २३ वटा स्थानीय तह थप्ने काम प्रमले गर्नुभयो ।

निर्वाचनको सम्पूर्ण कार्य तयारी भैसकेको समयमा फेरि थप गर्नाले निर्वाचन आयोगमाथि प्रत्यक्ष हस्तक्षेप गरेको छ ।

स्वतन्त्र र निष्पक्ष ढंगले निर्वाचन गराउन आयोगलाई स्वतन्त्र ढंगले काम गराउने वातावरण सरकारले गर्नुपर्दछ । उल्टो कामले समाजमा नकारात्मक असर पर्दछ । जनमानसमा प्रमको राजीनामाले आफ्नो घोषित कार्यक्रम पनि ख्याल नगर्ने आज्ञाकारी प्रमको रूपमा चित्रण गर्न थालेका छन् ।

निर्वाचनको समीक्षा आवश्यक

– निर्जला

पहिलो चरणको स्थानीय तहको निर्वाचनमा आ-आफ्नो दललाई विजय गराउन राजनैतिक दलहरूले निर्वाचन नियमावली र आचारसंहिताविपरीत कामहरू गरेको तथा सिद्धान्तहीन, पार्टीको नीति र घोषणापत्रविपरीत दलहरूको 'तालमेल' वा साठगाँठबारे पत्रपत्रिकामा अनेक आलोचना गरियो र इतिहासमा भएका गल्ती-कमजोरीहरूलाई कोट्याउन थालिएको छ । कुन पार्टी के कस्तो छ भन्नेबारे बुझ्न तिनीहरूको घोषणापत्रका साथै हिजो र आजको समेत क्रियाकलाप औल्याउनु र समीक्षा गर्नु आवश्यक छ । तर शासक दलहरू भन् भन् अहङ्कारी र निरंकुश भएर गाउँ-गाउँका जनतालाई तर्साउने, भूटा आश्वासन दिने र राती-राती एक एक घरमा हजारौं हजार रुपैयाँ बाँडेर गरिब र सरल मतदाताहरूलाई किन्ने गरेको निर्वाचन परिणाम घोषणा भइसकेका हरेक नगर, महानगर, उपनगर, बस्ती र गाउँमा व्यापक चर्चा भइरहेको छ ।

कसै-कसैले भनेका छन्- 'आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्न जुनसुकै उपाय पनि प्रयोग गर्नुपर्छ ।' पैसा कमाउने उद्देश्यको निम्ति जुनसुकै उपाय लगाउनुपर्छ भन्ने कुराको पछि लागेर डेरा गरेकै घरपतिको हत्या गरी पैसा लिई भागेका हत्याराहरू पक्राउ परेका छन् । कुनै केटीलाई विवाह गर्न जुनसुकै उपाय गर्नु उचित हो भनी फकाउन नसक्दा रिसको भोकमा तेजाब छर्कने मूर्ख युवाहरू देश र विदेशमा अपराधी भएका छन्, आफ्नो काम फत्ते गर्न जुनसुकै उपाय लगाउनु उचित हुन्छ भन्ने सल्लाहमा लागेर धेरै मानिसहरू जेलमा अपराधी भई जेल जीवन काट्दै छन् । पैसा कमाउनकै निम्ति चेली बेच्ने, लागूपदार्थ बेच्ने, चोरी-डकैती गर्ने आदि अपराधमा फसेका छन् ।

यस्ता कुरा राजनीतिमा पनि लागू हुन्छ । केही भन्छन्- राम्रो लक्ष्य प्राप्त गर्न हरेक अपराध पनि जायज हुन्छ । इतिहासमा सत्ता प्राप्त गर्न आफ्ना पितालाई समेत

हत्या गरेका अनेक उदाहरणहरू छन् तर ती हत्याराहरू जनताको आँखामा राम्रा भएनन् र नकारात्मक उदाहरण बने । एमाओवादीहरूले भारतीय गुप्तचर विभाग 'रअ' को निर्देशनमा 'राजतन्त्र' फाल्ने र 'क्रान्ति' को नाउँमा अनेक अपराधहरू गरे, बसमा बम राखेर बाल-बालिका र निर्दोष व्यक्तिहरू मारे, फरक मत राख्ने शिक्षकहरूलाई सिद्धान्त, दर्शन र राजनीतिले परास्त गर्न सकी हत्याहरू गरे, पुल, सडक, विद्यालय, स्वास्थ्यचौकी र जनताका घरहरूमा आगो लगाए र बमले उडाए, केटा-केटी र निर्दोष मानिसहरूलाई ढाल बनाएर भारतीय गुप्तचर विभागको आदेशमा गोली हाना-हानमा हत्या गराए, जनता पैसा र सम्पत्ति घर र बैंकबाट लुटे । भारतीय विस्तारवादकै दबाबमा एमाओवादी तीन-तीन पटक सरकारमा पुग्यो, तर अपराधबाट जन्मेको र हुर्केको नेतृत्वमा रचनात्मकता र जनताको सेवा गर्ने चिन्तन आउन सकेन र नसकेको प्रस्ट भइसकेको छ । स्थानीय निकायको निर्वाचनको परिणामले देखायो- जनविरोधी गतिविधि र आतंकवादी इतिहासकै कारण जनतामा माओवादी छवि भन् भन् नकारात्मक हुँदै गयो ।

माओ त्सेतुङ विचारधारामार्फत जनताको निःस्वार्थ रूपले सेवा गर्नुपर्ने ठाउँमा 'रअ' ले माओ त्सेतुङ, माओ त्सेतुङ विचारधारा र चीनलाई बदनाम गराउन नै आतंकवादी गतिविधि गराई नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलन र मित्र राष्ट्र चीनलाई नेपाल र भारतमा बदनाम गर्न खोजिएको हो । भारतीय विस्तारवादको शरणमा गएको 'प्रचण्ड दल' ले नेपालमा सदाको निम्ति कम्युनिष्टहरू बदनाम गराउने नाकाम कोसिस गर्यो, नेपालको स्वतन्त्रता र स्वाधीनतालाई भारतीय विस्तारवादको पोल्टामा सुम्पने कुकर्म गर्यो । यसकारण सचेत जनताले प्रचण्डको दल बाध्य भएर

नेपाली काँग्रेसको शरणमा जान बाध्य बनायो । त्यसको परिणाम राम्रो हुने कुरै थिएन र दुवै भविष्य जोडियो ।

आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्न जसरी एमाओवादीले अराजकतावादी उपाय प्रयोग गर्दाको परिणाम भोग्दैछ, त्यस्तै एमालेले पनि निर्वाचनमा विजयको निम्ति एक एक घरमा ४०-४० हजार रुपैयाँसम्म वितरण गरेको, हरेक बस्ती र टोलमा 'नगरपालिकामा ३ सय जना कर्मचारी राख्नुपर्ने हुँदा यस गाउँबाट ५ जना कर्मचारी लिनेजस्ता भूटा आश्वासन र भोज-भतेर खुवाएर, लोभलालच देखाएर आचारसंहिताविपरीत कार्य गरेको ठाउँ-ठाउँमा चर्चा छ । रेडक्रस सोसाइटीले भूकम्पको बेला राहतस्वरूप दिएको पाल र अन्य देशी र विदेशी सहयोगलाई 'एमालेले दिएको' भनी प्रचार गरियो । सरकारले दिएको 'कर्कट पाता' लाई समेत एमालेले दिएको भनी जनतामा भूट बोल्ने काम गरियो ।

यसरी दर्शन, सिद्धान्त, नीति र कार्यक्रमअनुसार जनतामा प्रचार गर्नुपर्नेमा भूटा र सिद्धान्तहीन प्रचार गर्दा जनताको राजनैतिक चेतना बढ्नेछैन, देशभक्तिको भावना शून्य हुनेछ र भोलि विदेशीले एमालेले दिएको भन्दा दोब्बर पैसा बाँडेमा वा काम दिने आश्वासन दिएमा हाम्रो देश हाम्रो हुनेछैन । आज भूटा आश्वासन दिने, पैसा, पाल र कर्कटपाता बेच्ने कार्यकर्ता भोलि विदेशी जासुस र दलाल भई आएमा आश्चर्य मान्नुपर्नेछैन । गुण्डा, डन र ठेकेदार बनी जनता ठग्न व्यक्तिहरू नै मन्त्री बन्ने र बनाउने परिपाटीले समाज भन् भन् फोहोर हुँदै जानेबारे सबै सचेत हुनैपर्छ । बीउ राम्रै रोप्नुपर्ने उखान नेपाली भाषामा धेरै छन् ।

काभ्रे जिल्लाको एउटा रिपोर्टमा भनिएको छ- 'निर्वाचनको प्रचार अवधिमा नेका, एमाले र माओवादी केन्द्रले निर्वाचन

आचारसंहिताविपरीत मोटरमा माइक राखी एकै ठाउँमा कानै खानेगरी ध्वनी प्रदूषण गरेको, मोटरसाइकल च्याली गरेको, निर्धारित मापदण्डविपरीत भण्डा, फल्यास बोर्ड राखेको, बोराका बोरा टिसर्ट बाँडेको, कुपन बाँडेर खाना खुवाएको, मोटर, मोटरसाइकललाई तेल बाँडेको, जागिर लगाइदिने आश्वासन दिएको देखियो ।'

'मतदानको बेला ठूला दलका र हाँक-धाक देखाउनेहरूलाई मतदान केन्द्रमा भित्र बाहिर गर्न छुट दिएको, मतगणनास्थलमा पनि ठूला दलका एजेन्टहरूको घुइँचो लाग्ने र अधिकार प्राप्त साना दलका प्रतिनिधिहरूलाई संख्या बढी भयो भनी नभित्र्याउने प्रपञ्च मिलाइयो । मतदान अधिकृत स्वयम् कमजोर हुँदा अन्योलमा परेको र एउटै पार्टीका समेत ७-७ जनासम्म एजेन्ट राखेको देखिएको र सुनिएको थियो । मतदान केन्द्रमा कसैसँग फोटो खोजियो भने कसैलाई फोटो आवश्यक भनिएन । कर्मचारीहरूले रुख, सूर्य र हँसिया-हथौडा भन्दा मुनिका छापको चिन्ह हेर्न रुची नदेखाएको, मानौं तीन शासक दलबाहेक अरु जनता र दलहरूको राजनैतिक अधिकार हुने गर्दैन । कर्मचारीहरूले शासक दलहरूकै एजेन्टको रूपमा पक्ष लिएको अनुभव गरियो ।

भक्तपुर जिल्लाको चाँगु नगरपालिकामा कर्मचारीहरूले ऐन-कानून र आचारसंहिता मिचेर नेमकिपा, काँग्रेस र अन्य पार्टीको छाप लागेको मतपत्रसमेत सूर्य चिन्हको चाङ्गमा लुकाई मतगणना गरेको हुँदा पछि वडाको मतगणना ३-४ दिनसम्म स्थगित भयो । यसरी एमालेले 'कर्मचारी युनियन' का अमुक सदस्यहरूलाई 'युनियन' लाई दुरुपयोग गरेको सावित भयो । पहिलेदेखि 'कर्मचारी युनियन' शासक वर्गको ज्यावल हो र मजदुर आन्दोलनको अंग होइन भनिएको थियो, भनाइ सही सावित भयो ।

भाषा, संस्कृति र देशभक्ति

एकपटक १३/१४ वर्षीया किशोरीले पसलमा तरकारी किनिन् र 'पैसा कति भयो' भनिन् । पसलेले भन्यो, 'छयहत्तर रुपैयाँ ।' ती किशोरीले वाल्ल परेर मतिर हेदै भनिन्, 'अंकल छयहत्तर भनेको कति हो ?' मैले छक्क पर्दै उनीतिर हेरेर सोधें, 'कति कक्षामा पढ्नुहुन्छ नानी ?' उनले भनिन्, 'नौमा । भन्नु न अंकल कति हो छयहत्तर भनेको ?' मैले 'सेभेन्टी सिक्स' भनेपछि उनले पैसा तिरेर गइन् । यस्तो छ हाम्रो नेपाली शिक्षा र शिक्षण शैली । नेपाली भएर नेपाली नजान्ने त्यो पनि कक्षा ९ को विद्यार्थीले । हामी कति निरीह भइसकेछौं ? नेपालमै नेपाली भाषा नबुझ्ने कस्तो शिक्षा पाइरहेका छन् हाम्रा छोराछोरीले ?

भाषाले देश चिनाउँछ । मौलिकता भनेको नै आफ्नो भाषाको प्रयोग हो । नेपालका यावत् कुराको नामकरण स्थानीय अथवा नेपाली भाषामा गरिएको हुन्छ । हरेक वस्तु स्थानीय नामले परिचित हुन्छन् । त्यसलाई विदेशी भाषाले पुकारियो भने त्यो हास्यास्पद बन्नसक्छ । खुकुरी नेपाली नाम हो । यसलाई 'नाइफ' भनियो भने अर्थमा फरक आई त्यसको मौलिकतामा त्सारो पर्छ । नेपालको बारेमा जान्नु बुझ्नुपरेमा नेपाली र स्थानीय भाषा नै चाहिन्छ । नेपालको बयान नेपालीमा जति सुहाउँछ त्यति विदेशी भाषामा सुहाउन्न ।

राष्ट्रिय अथवा स्थानीय भाषाको सामान्य ज्ञान नहुनेले देश चिन्दैन । नेपालका खोला-नाला, हिमाल-पहाड, जडी-बुटी, रूख-बिरुवा, अनि घरायसी सामग्री र बाजागाजा सबैको नाम नेपाली वा स्थानीय भाषामा राखिएको हुन्छ

। दुँदुरो, मदानी, नेती, ठेकी, दाम्लो, हल्लुँड, अम्बोरा, करुवा, हर्पे, बटुन्यौटो, हुड्को, च्याब्छु, टुड्ता आदि । नेपाली मौलिक नाम नेपालका भाषामा जति समेटिन्छन् त्यति विदेशी भाषामा समेटिँदैनन् । तर, हिजोआजका अँग्रेजीभक्त र हिन्दीका उपासक यी नामहरू सुन्दा छक्क पर्छन् ।

भाषाको सम्बन्ध सोभ्रै संस्कृतिसँग हुन्छ । जसलाई जुन भाषा सिकाइन्छ त्यसले त्यही भाषाको संस्कृति जानेको हुन्छ । जुन जातिको मौलिक संस्कृति हुन्छ, त्यस जातिको भाषा पनि जीवित हुन्छ । भाषा मृत भएमा संस्कृति पनि लोप भएर जान्छ । भाषा र संस्कृति लोप भएमा त्यो जाति नै अस्तित्वमा रहन्न । भनिन्छ- कुनै जातिलाई विलुप्त पार्नु छ भने त्यस जातिको भाषा र संस्कृतिमा आक्रमण गर्नुपर्छ । अहिले नेपालमा बोलिने विभिन्न जातजातिका स्थानीय भाषा र सबैको साझा नेपाली भाषामा अतिक्रमण भइरहेको छ ।

अतिक्रमणका विविध तरिका अपनाइएका छन् । हिन्दी भाषाको वर्चस्व स्थापित गराउन हिन्दीभाषी च्यानल दिलोज्यान दिएर हाम्रा कोठाचोटामा पसेका छन् भने हामी नेपाली पनि नजानिँदो पाराले साथ दिइरहेका छौं । अँग्रेजी भाषाको आधिपत्य जमाउन अँग्रेजीभाषी देशहरू पश्चिमी सभ्यतालाई काँधमा बोकेर हाम्रा कान्ला, गन्हा, पँधेरा र चौतारीमा नाचिरहेका छन् । हाम्रा छोराछोरीलाई ज्ञानको आर्जन नै अँग्रेजीमा मात्र हुन्छ भनिरहेका छन् । हामी त्यसैको होहोमा होहो मिलाइरहेका छौं ।

हामी आफ्नै

- परशुराम पराशर

गाउँसहरमा अँग्रेजीमाध्यमबाट मात्र पढाइ हुने विभिन्न विद्यालय खोलेर, खोल्ल उक्साएर, त्यस्ता विद्यालयमा अनिवार्य अँग्रेजी बोल्नुपर्ने बनाएर, नेपालीलाई अँग्रेजी भाषाको प्रयोग अनिवार्य गर्नुपर्ने बाध्यतामा पार्दैछौं । यस्ता कार्यहरू सहरमात्र होइन, गाउँमा पनि छ्यासछ्यास्ती छन् । नेपाली जानीनजानी फस्टै छन्, फसाइँदै छन् । कतिपय अँग्रेजी स्कूलमा आफ्ना छोराछोरीलाई भर्ना गर्न लानुपरेमा छोराछोरीले मात्र होइन, अभिभावकले समेत अँग्रेजीमा परीक्षा दिनुपर्छ । यसबाट नेपालीभाषीलाई कसरी बाध्यतामा पार्दिँदै आइएको छ भन्ने बुझ्न सकिन्छ ।

अभिभावकले पनि आफ्ना छोराछोरीलाई अँग्रेजी माध्यमको स्कूलमा भर्ना गराएर ठूलै पौरख गरेको ठान्छौं । घरमा पनि छोराछोरीले अँग्रेजी नै बोलिदिऊन् भन्ने सोचेका हुन्छौं । यसो गर्दा आफ्नो नेपाली भाषाको भविष्य के होला भन्ने सोच्दैनौं । अहिले जुन गतिमा अँग्रेजी भाषाको प्रभुत्व अगाडि बढिरहेको छ, यसलाई अझ बढाउने कर्ममा मानिसहरू लागिरहेका छन् । त्यसले केही वर्षपछि कस्तो परिणाम भित्र्याउला अनुमान गर्दा पनि आड सिरिङ्ग हुन्छ ।

हिन्दी भाषाका भक्तहरूले दक्षिणतर्फ फर्केर ठूलो स्वरले हिन्दी भाषालाई माध्यमको भाषा बनाइनुपर्ने कुरा फलाक्छन् र साखिलो बन्छन् । हामी पनि जानीनजानी त्यही भनाइमा ताली बजाएर रमाउँछौं । बुझ्नुपर्ने कुरा के छ भने तराई-मधेस भाषामा

पहिले नै समुन्नत छ । तराईमा बोलिने मैथिली, भोजपुरी र थारू भाषा नेपालमा बोलिने सम्पूर्ण भाषाको श्रेणीमा दोस्रो, तेस्रो र चौथो नम्बरमा आउँछन् । यी भाषीहरूको आफ्नो रीति-परम्परा छ, आफ्नै समुन्नत संस्कृति छ । यही भाषा र वाङ्मयको कारणले गर्दा यहाँको संस्कृति जीवित छ ।

यस्तो अवस्थामा हिन्दी भाषालाई माध्यमको भाषा बनाउने हो भने यी भाषाहरूको अस्तित्व धरापमा पर्नेछ । किनभने माध्यम भाषा नै सबैभन्दा बढी बोलिने भाषा बन्छ अनि माध्यम भाषाको तुलनामा स्थानीय भाषा घट्दै र हट्दै जान्छन् र मैथिली, भोजपुरी र थारूजस्ता उन्नत भाषाहरूको लोप अवश्यम्भावी छ । यो कुरा नेताहरूले बुझ्नुपर्ने हो । आफ्नै खप्परमा आफैँ बन्चरो नचलाउनुपर्ने हो । भाषा जति प्रयोगमा आयो त्यति नै जीवित रहन्छ । कुनै पनि देशले अर्को देशमा आफ्नो वर्चस्व स्थापित गर्नु छ भने भाषाको प्रयोगमा प्रोत्साहन गर्ने गर्छन् । त्यसै पनि नेपालमा भारतीय हिन्दी च्यानलहरूले आफ्नो भाषाको प्रयोगमा विभिन्न तौरतरिकाबाट जालहरू बिछ्याएर हिन्दी भाषाप्रतिको मोह थोपर्दै आएका छन् ।

विदेशी भाषाको वर्चस्वसँगै नेपाली सांस्कृतिक चाडपर्व, रीतिरिवाज र पहिरन पनि हराउँदै जानेछन् र विदेशी चाडपर्व, रीतिरिवाज अनि सभ्यतासँगै पहिरन आदि भित्रिँदै जानेछन् । अहिलेका सहरी सभ्यताको प्रभाव परेका

युवकयुवतीलाई प्रेम र शान्तिको प्रतीक वसन्तपञ्चमी, शिव-पार्वतीको मिलन भएको दिन अक्षय-तृतीया, राम-सीताको विवाह भएको दिन विवाह पञ्चमी, मायाप्रेमका आदि गुरु श्रीकृष्णको जन्मदिन श्रीकृष्ण जन्माष्टमी, रामनवमी, जितिया पावनी, नयाँ वर्ष, माया प्रेमकै कथा भएको स्वस्थानी व्रतलगायत प्रेममय हाम्रा मौलिक पर्वहरूको कुनै पत्तो छैन तर रोज डे, फ्रेन्डसिप डे, भ्यालेन्टाइन डे, न्यु इयर, इस्टर, हेलोइन, क्रिसमस डेजस्ता विदेशी चाडपर्वको बारेमा ठूलो आशक्ति छ र मनाइन्छन् । यो नै हो भाषाका साथै संस्कृतिमा परेको प्रभाव । सभ्यता र विकासको नाउँमा आफ्नो मौलिक संस्कृति र रीतिरिवाजलाई चटक्कै बिसेर अर्काको संस्कृति र रीतिरिवाज अँगाल्दा के परिणाम आउला भविष्यमा ।

विश्वका प्रायः देशले आफ्नो राष्ट्रिय भाषालाई पहिलो प्राथमिकता दिन्छन् । राष्ट्रिय भाषा अनिवार्य हुन्छ । आफ्नो देशको भाषापरीक्षामा पर्याप्त नम्बर नल्याई पास नहुनेले अर्को कक्षामा प्रवेश पाउन गाह्रो हुन्छ । यहाँ ठीक उल्टो अवस्था छ । नेपाली भाषामा पर्याप्त नम्बर ल्याउनु नै पर्दैन, पास हुन । कक्षा १० को परीक्षामा थोरै जीपीए आए पनि कलेजले भर्ना लिन्छन् । कक्षा ११ र १२ मा अनिवार्य छैन । ११ मा पढे १२ मा पर्दैन । १२ मा पढ्ने हो भने ११ मा पढ्नु नै पर्दैन । कति सजिलो छ । त्यसभन्दा माथि त नेपाली विषय लिएर पढ्नेले मात्र हो, अरूले पढ्ने पर्दैन ।

अहिले त झन् भाषाको वर्णविन्यास तानातानमा परेर नेपाली भाषा नै मरीच चाउरिएजस्तै भएको

छ । अहिलेको जस्तो कि पहिलेको जस्तो भन्ने अन्योलको अवस्था आएको छ । अनि जस्तो लेखे पनि ठीक हुन्छ भन्नुपर्ने भएको छ ।

यस्तै कारणहरूले हो, नेपालीभाषी नै नेपाली भाषामा कमजोर भएका । जसलाई नेपाली भाषाको पूर्ण ज्ञान छैन भने ऊ कसरी देशको कर्णधार बन्ला अनि मुलुकलाई विकासको शिखरमा पुर्‍याउला ? नेपाली वा स्थानीय भाषाको यस्तो कमजोर जानकारले देशको अवस्था र वातावरण कसरी बुझ्ला ? विदेश जाँदा आफैँ विदेशी भाषा बोल्ने नेपालीलाई आफ्नै देशभित्र डुल्दा दोभासे चाहिने होला । हामी नै यस्तै पुस्ताको उत्पादन, प्रशिक्षण र प्रोत्साहन दिन अग्रसर हुँदैछौं ।

यो विडम्बनाबाट हामी कसरी पार पाउन सक्छौं, यसको ज्ञान पनि हामीलाई नभएको होइन तर सभ्यता र आडम्बरको आडमा आडमा परेको धूलो पनि टक्क्याउन मन लाग्दैन हामीलाई । नेपाली भाषालाई अनिवार्य विषय र जानैपर्ने विषय बनाएको भए बाटातिर देखिने साइनबोर्डमा गल्ली लेखिएको देखिँदैनथ्यो । गाडीमा लेखिएका सायरीहरू पनि भुसुक्कै गल्ली हुने थिएनन् होला । 'आमाको आशीर्वाद'लाई 'आमाको आशीवाद' लेखिने थिएन होला । नेपाली टेलिभिजनहरूको ब्रेकिङ्ग समाचारमा गलत लेखाइ बोकेर समाचार आउने थिएन होला । भाषा-संस्कृतिविज्ञहरूले भाषाबारे अभियान नै थालनी गर्नुपर्ने देखिन्छ । नेपाली भाषा सबै नेपालीका लागि अनिवार्य बनाएर आफ्नो भाषा, संस्कृति र मौलिकतालाई बचाउने हो भने भाषाभक्त, संस्कृतिभक्त र देशभक्त नेपालीको देश बनाउन सकिन्छ ।

जनप्रतिनिधिहरू गम्भीर होउ !

प्रिय साथीहरू,

निर्वाचित प्रतिनिधिहरू अबिर जात्रा र भोज भतेरहरूमा लाग्नुभन्दा मतदाता जनतालाई कसरी घर-घरमा खानेपानी पुर्‍याउने, भूकम्पले ध्वस्त भएको नगरका जनताका घरहरू कसरी पुनःनिर्माण गर्नेजस्ता विषयमा जनतासँग व्यवहारिक छलफल टोल-टोलमा चलाउनु आवश्यक छ । खोला-नाला र ढललाई कहाँ कसरी सफा गर्नेजस्ता जनताका समस्याहरूमा ध्यान जानु जरुरी छ । यी सबै कामका लागि ठूलो धनराशी खर्च हुन्छ । सरकारले सबै गाउँ र नगरपालिकाहरूमा आवश्यक रकम समयमा पुर्‍याउँछ भन्ने भरमा बसेमा जनता निराश हुनेछन् । भूकम्पको दुई वर्ष भइसक्दा पनि जनताको घर बनाउन हरेक गाउँ र नगरमा काठ पुर्‍याउन सकेको छैन, विदेशी सिमेन्ट र डण्डीले सरकारले राहत दिइने रकमले घरको तल्ला उठ्ने सम्भावना छैन । जनप्रतिनिधिहरूले अबिर जात्राकै बेला जनतालाई समस्या प्रष्ट्याउनु जरुरी छ ।

यी सबै समस्या हेर्दा

नगरपालिकाको आम्दानी बढाउनु जरुरी छ । भूकम्पले थला परेका जनताले कर तिर्न गाह्रो अनुभव गर्नु स्वाभाविक छ । भूकम्पले क्षति नगरेका प्रदेशका नगरपालिकाहरूले पसल र फर्महरूको दर्ता शुल्क, ठूलूला व्यापारीहरूसँग व्यापार अनुसार, उद्योग र सेवाअनुसार प्रत्यक्ष कर लगाउँदा करदाताहरूको कर्तव्य पूरा हुनेमात्र होइन आफू नागरिक भएको अनुभव गरी खर्च पारदर्शी होस् भनी संघर्ष गर्ने बाटो पनि खुल्छ । साथै करको भार सहन सक्नेहरूले बढी कर तिर्ने र कम आर्थिक आय भएकाले उपभोग गर्ने वस्तुमा कम कर लगाउने कर नीतिलाई अगाडि बढाउन जनतालाई पहिले सचेत पार्नु आवश्यक हुनु स्वाभाविक छ ।

नगरपालिकाहरूले आफ्ना केही भवन, पसल र जग्गालाई भाडामा दिएका छन्, त्यसमा पनि बढी बढाउ गरी आम्दानीको स्रोत बढाउनु जरुरी छ, अन्यथा जनताले पक्षपात भयो, सधैं केही व्यक्तिले कम रकममा उपभोग गर्दै आएको जनगुनासो चर्कदै जानेछ । बाटो-घाटो खुल्ला

भएको हुँदा एक जिल्लाका नागरिक अर्कै जिल्ला र नगरमा व्यापार-व्यवसाय र जागिर एवं कामको सिलसिलामा डेरामा बसोबास गर्छन् । स्थानीय जनताको निम्ति वर्षौं पहिले योजना गरेको खानेपानी र अन्य सुविधा अपुग भइसकेको हुन्छ । सफाई र शौचालय र ढलको प्रयोग, स्वास्थ्य र शिक्षाको सहूलियतको कारण पनि डेराको मालिकमार्फत् डेराका नागरिकहरूसँग पनि अरु नागरिकहरूलाई लिएर सरहको शुल्क लाग्ने बन्दोबस्तबारे ध्यान जाने जनताले विश्वास गर्नेछ ।

१२-१५ वर्षका किशोरहरू र २०-२५ वर्षका युवाहरूमा पुराना हाम्रा जीवनशैलीप्रति वितृष्णा जाग्दैछ, सबै मोबाइल र कम्प्युटर-इन्टरनेट चलाएर संसारका अनेक विषयसँग अवगत युवाहरूलाई नयाँ ढंगले अगुवाई गर्न नसक्दा विदेश जाने रहर रोगजस्तै फैलिएको छ । यसकारण नेपालका नगरपालिकाहरूले ठाउँ-ठाउँमा इन्टरनेट सेवा, पुल हाउस होइन टोल-टोलमा पिङ्ग-पङ्ग, बक्सिङ्ग, कराते, उसु आदि खेल र आधुनिक

पुस्तकालयहरूको बन्दोबस्त गर्नु खाँचो छ ।

नयाँ पुस्तालाई खेलकूद, पुस्तकालय, वाद-विवाद, साहित्य र स्वतन्त्र भाषणका गोष्ठी र क्लबहरूको बन्दोबस्त गर्न सकिएन भने तिनीहरूले गलत बाटो लिने सम्भावना छ । हामी अभिभावकहरूले पनि जाँडरक्सी-बियर र चुरोटबाट टाढै रहनुपर्ने देखिन्छ, नत्र घरैबाट खराब लत सिक्नेछन्, पछि रोएर पार लाग्नेछैन ।

हाम्रा नयाँ जनप्रतिनिधिहरू बढी होसियार र गम्भीर हुनु जरुरी छ । जनप्रतिनिधिहरू धनी पनि छन्, कम आय भएका पनि छन्, तर अधिकारमा र कर्तव्य पालना गर्नमा सबै समान छन् । जनप्रतिनिधिहरूको बोली-वचन र व्यवहार आ-आफ्ना गाउँ र टोलका साथीहरूसँग गर्नेभन्दा फरक गर्नमा सजग र सचेत हुनु जरुरी छ, विभिन्न ठाउँका जनता र कर्मचारीहरूसँग हाम्रो व्यवहार हुनेछ । विभिन्न भाषा-भाषीसँग हाम्रो व्यवहार हुनेछ- समयमै ख्याल राखौ, धन्यवाद ।

- एक नागरिक

Vacancy Announcement

Rarahil Memorial School, a credible educational institution for Child centered teaching in Southern part of Kathmandu valley, with standard hostel and canteen facility, and primary health care service facility within school premises, is looking for energetic, competent and dedicated persons for the following positions:

Job Title	Minimum Qualifications
Maintenance Officer (1)	Bachelor degree in Management and 2 years of experiences in respective field.
Helper Teachers (3)	SLC Passed

Salary and Benefits:

As per the policy of the School.

Potential candidates are requested to email application with CV by 2074 Jestha 17.

Phone contact will not be entertained. Only short listed candidates will be invited for the further process.

Rarahil Memorial School

Email: arahil@mail.com.np

हार्दिक बधाई

यस कम्पनीका भूतपूर्व अध्यक्ष हालका सल्लाहकार वरिष्ठ समाजसेवी, शिक्षासेवी, खेलकुदप्रेमी
कीर्तिपुर- १, निवासी **श्री रमेश महर्जन**ज्यू कीर्तिपुर नगरपालिकाको मेयर पदमा र
संचालक समितिका सदस्य **श्री विनिकानी श्रेष्ठ**ज्यू वडा नं. १० को सदस्य पदमा

विजयी हुनु भएकोमा हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दछौं ।

उहाँहरूको कार्यकालमा ऐतिहासिक, साँस्कृतिक कीर्तिपुर नगरको
समृद्धि र विकास गर्न महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउन सकियोस भनी
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

कीर्तिपुर यातायात सेवा कम्पनी लिमिटेड
नयाँबजार, कीर्तिपुर

रमेश महर्जन
मेयर, कीर्तिपुर नगरपालिका

हार्दिक बधाई तथा शुभकामना

यस सहकारी संस्थाका पूर्व अध्यक्ष
श्री रमेश महर्जनज्यू काठमाडौं
जिल्ला कीर्तिपुर नगरपालिकाको
गरिमामय नगर प्रमुख पदमा
निर्वाचित हुनु भएकोमा
हार्दिक बधाई व्यक्त गर्दछौं।
साथै उहाँको कार्यकाल उहाँको सपना
“समृद्ध तथा व्यवस्थित कीर्तिपुर”
बन्न सकोस भनी शुभकामना
व्यक्त गर्दछौं ।

कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

कीर्तिपुर- १७, तम.वपी, नयाँबजार
८३३०६०८, ८३३५५५५

हार्दिक बधाई तथा शुभकामना

राजेन्द्र महर्जन
वडा अध्यक्ष

ज्ञान प्रसाद महर्जन
नगर सदस्य

यस कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.का सदस्यहरू
काठमाडौं जिल्ला कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. ३ को
वडा अध्यक्ष पदमा निर्वाचित हुनुभएका श्री राजेन्द्र महर्जन र
नगर सदस्य पदमा श्री ज्ञान प्रसाद महर्जनलाई हार्दिक बधाई व्यक्त गर्दछौं ।
साथै उहाँहरूको कार्यकाल जनताको सेवा र विकासमा सफलता मिलोस
भनी हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

कीर्तिपुर- १७, तम.वपी, नयाँबजार
८३३०६०८, ८३३५५५५

हार्दिक बधाई तथा शुभकामना

रमेश महर्जन
मेयर, कीर्तिपुर नगरपालिका

सरस्वती खड्का
उप-मेयर, कीर्तिपुर नगरपालिका

स्थानीय तहको निर्वाचन- २०७४ मा कीर्तिपुर नगरपालिकाको मेयर पदमा समाजसेवी, शिक्षाप्रेमी, खेलकुदप्रेमी श्री रमेश महर्जन, उप-मेयर पदमा श्रीमती सरस्वती खड्का लगायत सम्पूर्ण वडा अध्यक्ष एवं वडा सदस्यहरु निर्वाचित हुनु भएकोमा हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दछौं । उहाँहरुको कार्यकालमा उत्तरोत्तर प्रगति र सफलताको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

कीर्तिपुर बास्केटबल एकेडेमी
कीर्तिपुर, काठमाडौं

नयाँ जनप्रतिनिधि आइसके, स्थानीय शासन सञ्चालन ऐन छैन

काठमाडौं । ३४ जिल्लाबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू माला र अबीर लगाएर रमाइरहेका छन्। उनीहरू विजय जुलुसमा तल्लीन छन्। तर, चुनाव जितेपछि गर्ने कामबारे न सरकारलाई चासो छ, न त जनप्रतिनिधिहरूलाई नै हेक्का छ।

एउटा नेपाली उखान छ, 'पल्टनियाँ त आइसके, तर खानादाना तयार छैन।' सैनिकहरूको डफा फिल्डबाट फर्कदा ब्यारेकमा खाना तयार थिएन र घोडाहरूका लागि दाना पनि तयार थिएन भने त्यहाँको स्थिति भद्रगोल हुन्छ। अहिले निर्वाचित भएका स्थानीय जनप्रतिनिधिहरूको हालत पनि यस्तै हुने संकेत देखिएको छ।

स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूले जितेर सपथ खाइसक्दा समेत सरकारले उनीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई स्पष्ट पार्ने गरी स्थानीय शासन सञ्चालन ऐन ल्याउन सकेको छैन।

ऐन, नियमावली र निर्देशिकाको अभावमा निर्वाचित पदाधिकारीहरूले कसरी काम गर्ने भन्ने प्रश्न उठेको छ। जनप्रतिनिधिका लागि आवश्यक पर्ने ऐन नै नबनाई संसदको अधिवेशन अन्त्य भएको छ।

निर्वाचित पदाधिकारीहरूले सपथ खालगत्तै कार्यकारी अधिकारको पूरै प्रयोग गर्नसक्ने स्थानीय विकास मन्त्रालयले जनाएको छ। तर, कसरी काम गर्ने भन्नेमा अझै अन्योल छ।

यद्यपि

जनप्रतिनिधिहरूले संविधान र कानूनद्वारा निर्दिष्ट भएर काम गर्नसक्ने भएकोले कुनै कानूनको अभावमा पदाधिकारीहरूले काम रोकेर बस्नु नपर्ने स्थानीय मन्त्रालयका अधिकारीहरू बताउँछन्। स्थानीय तहका पदाधिकारीहरू निर्वाचित भएपछि अब एक दिन पनि पुरानो संरचनामा काम गर्न मिल्दैन। स्थानीय तहका कार्यकारी अधिकृतहरू प्रशासकीय अधिकृतको भूमिकामा स्वतः रूपान्तरित हुनेछन्।

अब हरेक कामहरू गाउँपालिका र नगरपालिका प्रमुख र उपप्रमुख र वडा अध्यक्षले आफ्नो अधिकार क्षेत्रअनुसारको काम गर्न सुरु गर्ने स्थानीय विकास मन्त्रालयका अधिकारीहरू बताउँछन्।

गाउँपालिका प्रमुख र उपप्रमुख वा नगरपालिकाका मेयर र उपमेयरले अब तत्काल संविधानले दिएको अधिकार प्रयोग गर्नसक्नेछन्। सुरुमा उनीहरूले स्थानीय तह सञ्चालनका लागि शासन सञ्चालन निर्देशिका, नियमावली, लेखा नियमावलीजस्ता कानून र नियमावलीहरू बनाउनुपर्नेछ।

त्यस्ता ऐन तथा नियमावली विना उनीहरूले काम गर्न नसक्ने स्थानीय विकास मन्त्रालयका अधिकारीको भनाइ छ।

अहिलेसम्म कार्यकारी अधिकृतको भूमिकामा रहेका कर्मचारीले गर्दै आएका काम र अधिकार भने त्यही आदेशका आधारमा गर्नसक्ने मन्त्रालयले

जनाएको छ।

जस्तै स्थानीय तहले आफैले १०० मेगावाटसम्मको रेडियोको लाइसेन्स दिन सक्नेछ भनिएको छ। तर, त्यस्तो लाइसेन्स कुनै निर्देशिकाविना वितरण गर्न सकिने छैन। त्यसैले प्रमुख र उपप्रमुखले सबैभन्दा पहिले कानून बनाउन जोड दिनुपर्नेछ।

गाउँमा कसैको विवाह दर्ता गर्नुपर्ने वा कुनै सिफारिस लिनु परेकोमा वडा अध्यक्षले निर्वाचित भएसँगै त्यस्तो कामहरू गर्नसक्ने मन्त्रालयले जनाएको छ।

मन्त्रालयका सचिव दिनेश थपलियाका अनुसार अब हरेक काम वडा अध्यक्षको सिफारिसमा हुने छन्। मन्त्रालयले त्यस्तो सिफारिसको एकरूपताका लागि विभिन्न ढाँचाहरू बनाएर हरेक स्थानीय तहलाई पठाइसकेको छ।

एउटा गाउँपालिकाबाट दिने र अर्को गाउँपालिकाले दिने एकै प्रकृतिको सिफारिसको ढाँचा एउटै होस् भनेर मन्त्रालयले त्यस्तो नमुना ढाँचा बनाएर पठाइसकेको थपलियाले जानकारी दिए।

सेवाग्राहीलाई सिफारिस दिने काम आजैबाट निर्वाचित प्रतिनिधिहरूले गर्न थालिसकेका छन्। अब यो काम कर्मचारीले नभएर जनप्रतिनिधिहरूले नै गर्ने हो। अब कर्मचारीले गर्ने सबै काम गाउँपालिका प्रमुख र वडा अध्यक्षले गर्ने गर्नेछन्।

अब कानून वा निर्देशिकाको अभाव देखाएर पुरानो संरचनाबाट त्यो काम गर्न पाइने छैन। जनप्रतिनिधिहरूले सपथ खाएकै दिनबाट काम गर्न पाउनेछन्।

घूस खान नपाइने भयो भनेर कर्मचारी सशङ्कित

-दानबहादुर कपाली

पहिलो चरणअन्तर्गत बैशाख ३१ गते सम्पन्न भएको ३४ जिल्लाका नगरपालिका र गाउँपालिकामा मतगणना सुरु भएको छ। मतगणनाको थालनीसँगै जनप्रतिनिधिहरू घोषणा हुनेछन्। नगरपालिका र गाउँपालिकामा जनप्रतिनिधिहरू घोषणासँगै स्थानीय तह सञ्चालन हुनेछ। नगरपालिका र गाउँपालिका सञ्चालन भएकै दिन निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले काम गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नेछन् र प्रतिबद्धताअनुसार योजना बनाई कामको थालनी हुनेछ।

जनप्रतिनिधिमार्फत स्थानीय तह सञ्चालन भएपछि जनताको दैनिकी कार्यमा सहज सेवा हुनेछ र विकास कार्य प्रारम्भ हुनेछ। स्थानीय तहको काम जनताका दैनिक काम कारबाहीमात्र होइन नपा र गाउँपालिकाअन्तर्गत रहेका अन्य निकायहरू पनि राम्रोसँग सञ्चालन गर्नु हो। प्रत्येक जिल्लाका सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालय, नपा र

गाउँपालिकाहरूमा जनताको दैनिकी कार्य छिटोछरितो हुनुपर्छ। जनताको काममा ढिलासुस्ति भए, घूस खाएर काम गरे त्यसको विरोध गर्नुपर्छ।

घूस खाएर काम गर्ने एउटा सरकारी कार्यालय मालपोत कार्यालय हो। कतिपय कर्मचारीदेखि हाकिमसम्म घूस खाने वातावरण तयार गर्छन् र घूस खाएपछि काम पनि फटाफट गरिएको हुन्छ। जसले घूस खुवाउँदैन, घूस खुवाउने चेष्टा गर्दैन उसको काम खासै हुँदैन। काम भए पनि धेरै दिनपछि गरिदिन्छ। कतिको काम त घूस खुवाइएन भनेर बिगारी दिन्छ। मालपोतमा अधिकांश काम घूस खाएरै भइरहेको हुन्छ। हुन त त्यस्तो काममा सबै कर्मचारीहरू पर्दैनन्। कति कर्मचारी इमानदारीपूर्वक आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गर्छन् र काम गर्न घूस माग्दैनन्। त्यस्ता इमानदार कर्मचारीहरूलाई ग्राहकले स्वविवेक आर्थिक सहयोग प्रदान गरेको पनि

बेलाबखत सुन्न पाइन्छ।

घूस खान पल्केका कति मालपोतका कर्मचारीहरू सधैं रकमको पोको बाँडेर घर फर्कन्छन्। उनीहरूले घूस खान नपाएको सायदै दिन हुँदैन। अब सरकारी निकाय नपामार्फत सञ्चालन हुने बताएपछि कति कर्मचारीहरू नपाको विरोध गर्न थालेका छन्। भक्तपुर नपाअन्तर्गत हुने सरकारी कार्यालयमा केही कर्मचारीहरू अहिलेदेखि नै नेमकिपाको विरोध गर्न थालेका छन्।

घूस खान नपाइने भयो भनेर तिनीहरू सशङ्कित हुन थालेका हुन्। भ्रष्टाचारविरोधी अभियान देशभित्रै हुनुपर्छ। देशभरिका सबै सरकारी कार्यालयहरूमा घूस बन्द हुनुपर्छ, भ्रष्टाचार र अनियमितता रोकनुपर्छ। सबै स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरू घूस, भ्रष्टाचार र अनियमितताको विरोधमा लागे त्यो केही हदसम्म नियन्त्रण गर्न सकिन्छ तर त्यसलाई निरन्तरता दिनुपर्छ।

हार्दिक बधाई तथा शुभकामना

रमेश महर्जन
मेयर, कीर्तिपुर नगरपालिका

सरस्वती खड्का
उपमेयर, कीर्तिपुर नगरपालिका

Kirtipur Hillside
Hotel & Resort

कीर्तिपुर हिलसाइड होटल एण्ड रिसोर्ट

चिटू विहार, कीर्तिपुर- १०

स्थानीय तहको निर्वाचन- २०७४ मा कीर्तिपुर
नगरपालिकाको प्रमुख पदमा श्री रमेश महर्जन,

उप-प्रमुख सरस्वती खड्का लगायत

वडा अध्यक्षहरू क्रमशः हर्ष महर्जन, रमेशमान

डंगोल, राजेन्द्र महर्जन, राजेन्द्र बानियाँ,

राजेन्द्र महर्जन, न्हुच्छे बहादुर महर्जन,

राजकुमार माली, विनोद महर्जन,

गंगाराम महर्जन, अमन महर्जन तथा

सम्पूर्ण नव निर्वाचित वडा सदस्यहरूमा

हार्दिक बधाईका साथ कार्यकाल पूर्ण

सफलताको कामना गर्दछौं।

शुक्रसागर श्रेष्ठसँग नजिकिंदा

- नारायण महर्जन

शुक्रसागर श्रेष्ठ र मेरो सम्बन्ध सुरुमा जनसेवा माविको भेटमा भयो ।

जनसेवामाविका व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष एवं मण्डला बुक प्वाइन्टका प्रबन्धक माधवलाल महर्जनसँग सधैं साथमा देखिने क्रममा म नजिकिन पुगें ।

अध्ययनमा तेजिलो, देशकै कुनाकापचाको पुरातत्वसम्बन्धी ज्ञाता श्रेष्ठसँग मैले धेरै सिकन पाएन ।

सम्बन्ध गाँसेसँगै म शुक्रसागर श्रेष्ठको घरमा कीर्तिपुर जाने क्रममा पुग्दथेँ । घरमा पुग्दा वहाँको पहिलो स्वागत 'नारायणमान बिजुक्छे' को नाम उच्चारणसँगै आफ्नो घरमा बनेको मैदाका परिकारसँगै कफी खुवाउनु हुन्थ्यो ।

भक्तपुर नेपाल पुरातत्वका सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षणमा गरेको योगदानको श्रेय नारायणमान बिजुक्छेलाई दिनुहुन्थ्यो र थप योगदाको आग्रह गर्न भक्तपुरमा उत्खनन् बाँकी रहेका र संरक्षणको र सम्बर्द्धनमा भएका कमजोरीलाई नारायणमान बिजुक्छेलाई जानकारी दिन अनुरोध गर्नु हुन्थ्यो ।

म वहाँ आफैले जानकारी गराउँदा अझ राम्रो हुने भन्नेपछि भेट्न समय मिलाएर एकदिन हामी दुवै जना नारायणमान बिजुक्छे 'रोहित'को घर कमलविनायकमा समय लिई विहानै पुग्यौ । नारायणमान बिजुक्छे र शुक्रसागर श्रेष्ठबीच २ घण्टा पुरातत्व सम्बन्धी, भक्तपुरको

सम्पदा सम्बन्धी र समसामयिक राजनीति सम्बन्धी छलफल भयो ।

एउटा डिजिटल क्यामेरा र ब्यामा कफी र पानी अनि होममेड पाउरोटी, केक बोकेर आफै तयारी खाना बोक्दै मठ-मन्दिर घुम्ने एक एकलो सहासिक व्यक्तित्वका धनी हुन शुक्रसागर श्रेष्ठ ।

म पार्टीको कार्यक्रमको क्रममा टोखा चण्डेश्वरीमा पुग्दा चण्डेश्वरी परिसरमा रहेका मूर्तिको फोटो कैद गर्दै गरेको देखेँ । म वहाँको सहासिक कामलाई सम्मान स्वरूप त्यही भेट गरेँ ।

कीर्तिपुरको इतिहास र पौराणिकताको सुक्ष्म अध्ययन गर्नुहुने श्रेष्ठले कीर्तिपुर ऐतिहासिकता नजोगाएकोमा चिन्ता व्यक्त गर्नुहुन्छ । कीर्तिपुर पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न कीर्तिपुर नगरपालिकाले काम नगरेको गुनासो पोख्नु हुन्छ ।

म सहिद स्मृति व्यवस्थापन समितिको पहलमा खासीबजारस्थित पोखरी संरक्षणमा के गर्नुपर्ला र त्यसको ऐतिहासिकताबारे केही टिपोट दिन आग्रह गरेअनुसार लेखेका टिपोट हातमा नपरी वहाँले सदाको लागि धर्ती छोड्नु भयो ।

पोखरीमा पानी नभर्नुमा पुनःनिर्माणमा सिमेन्टको प्रयोग र पोखरी भन्दा मुनि ढल निकासले गर्दा भएको हुन सक्ने वहाँको ठहर थियो ।

वहाँ पुरातत्व सम्बन्धी ज्ञाता त हुनुहुन्थ्यो नै साथै भाषा विकासमा पनि चासो राख्ने व्यक्तित्व हुनुहुन्थ्यो ।

तेस्रो नेपालभाषा साहित्य सम्मेलन कीर्तिपुर पाँगाको

कार्यक्रममा आतिथ्यता ग्रहण गर्दै नेपालभाषा संरक्षणको लागि घरघरबाट नै शिक्षा दिनुपर्ने, विद्यालयमा नेपालभाषा सिकाउनुपर्ने आवश्यकता औल्याउनु भएको थियो भन्ने नेपालभाषाको लागि लागेका परिवारमा बाहिर नेपालभाषा घरमा नेपाली र अंग्रेजी कुरा गर्ने गरेको प्रति आपत्ति गर्नुहुन्थ्यो । त्यस कार्यक्रममा वहाँ सबै भाषा सिक्नु पर्नेमा जोड दिनु भएको थियो ।

तिखो बोली सभ्य व्यवहार, गहिरो अध्ययन र विश्लेषण गर्नुहुने श्रेष्ठले यो संसार छोडेपनि वहाँले गरेका उत्खनन्, अनुसन्धान र प्रकाशनको क्रममा तयार भएका आलेखहरूले वहाँको सम्झना यो राष्ट्रले गरिरहनेछ । वहाँको अतुलनीय पुरातत्वसम्बन्धी लेखहरू प्रकाशन गर्न मण्डला बुक प्वाइन्ट, बज्र बुक्सले विगतमाभै सहयोग गर्नेछ ।

नेपालको पुरातत्वको संरक्षण र सम्बर्द्धनमा सबै नेपालीले वहाँको योगदान, शिक्षा, मिहेनतलाई आत्मसात गर्न सकेमा राष्ट्रको नै हित हुनेछ ।

“ज्या सःम्ह च्यः, खँ सःम्ह द्यः”

- वसन्त महर्जन

शुक्रसागर श्रेष्ठ, व्यक्ति जतिसुकै फैलिए पनि आफ्नो गाउँठाउँ बिसन नहुने जीवनदर्शन बोक्ने पुरातत्वविद् शुक्रसागर श्रेष्ठको मनमा कीर्तिपुरप्रति असीम श्रद्धा थियो ।

त्यही कीर्तिपुर, जहाँको वातावरणमा मैले शुक्रसागरप्रति अत्यन्तै नकारात्मक प्रारम्भिक धारणा बनाएको थिएँ । म उनको घर रहेको कुटुम्होलभन्दा पाँच मिनेट वरको खासीबजारमा हुँकिँएँ । मेरो समाजले उनलाई साह्रै घमण्डी भनेर बुझेको थियो ।

पुरातत्व विभागमा कार्यरत उनी सांस्कृतिक इतिहासका पनि विद्वान् हुन् भनेर हामीलाई थाहा थियो । हामी उनले बाटो वा मन्दिर क्षेत्रमा आफलिएका शिलालेखहरू पानीले पखाल्दै तिनको उतार लिएको देख्थ्यौ र नदेखेभै गथ्यौ ।

बेलाबखतका लेखहरूबाट उनको ज्ञानको गहिराइ आकलन गरिन्थ्यो, तर बोलचाल भने भरसक नगरौ नै भन्ने लाग्थ्यो । पुरातत्व विभाग जाँदा पनि उनीसँग तर्किएरै काम चलाइन्थ्यो ।

म कीर्तिपुरका अर्का व्यक्तित्व भिक्षु सुदर्शन महास्थविर कहाँ भन्ने गइरहन्थे । उहाँ सधैं शुक्रसागरको प्रशंसा गर्नुहुन्थ्यो र मैले पनि उनीसँग हेलमेल गरे हुन्थ्यो भन्नुहुन्थ्यो । त्यही बीचमा उनको कीर्तिपुरको सांस्कृतिक र पुरातात्विक इतिहास आयो ।

त्यो किताबलाई लिएर सुदर्शन भन्ते निकै उत्साहित हुनुहुन्थ्यो । उहाँले किताबलाई लिएर लेखकको प्रवचन कार्यक्रम राख्ने विचार गर्नुभयो र मलाई निमन्त्रणा सूची बनाउन लगाउनुभयो ।

भन्तेकै कारण मैले शुक्रसागरको प्रवचन पनि सुनेँ, जसले बाल्यकालदेखि मेरो मनमा

ठडिएका पूर्वाग्रहका पर्खालहरू गर्ल्यामगर्लुम ढालिदियो ।

उनको सरलता र ज्ञानको गहिराइसँगको साक्षात्कारले मलाई स्तब्ध र अपराधबोध गराएको थियो । प्रवचनलगत्तै विनम्रताका साथ मैले आफू उनकै छिमेकी टोलको विद्यार्थी भएको परिचय दिएँ । त्यसको केही दिनपछि उनीसँग कुरा गर्नकै लागि पुरातत्व विभाग पुगें ।

नवलपरासीस्थित रामग्राम स्तूपको उत्खनन्को क्रममा शुक्रसागर श्रेष्ठ (वि.सं. २०६०) त्यसपछि त उनैले पनि फोन गरेर मलाई बोलाउन थाले । हरेक भेट र छलफलमा इतिहास, संस्कृति, पुरातत्वसम्बन्धी स्थापित मान्यताभन्दा फरक उनको तर्क-मान्यता सुनेर चकित हुन्थेँ ।

हिमाल पाक्षिकमा मेरो लेख (राज्यको वक्रदृष्टिमा कीर्तिपुर, १६-३१ वैशाख २०६१) छापिँदा शुक्रसागर नवलपरासीको रामग्राम स्तूप उत्खनन्मा थिए । त्यो पढेर उनले फोनमा 'कीर्तिपुरलाई बेग्लै ढंगले चिनाउने काम तिमिले गर्नु' भन्दै मलाई पुलकित-प्रेरित गरे ।

२०५८ सालमा सुदर्शन भन्तेको निधनपछि कीर्तिपुरमा मेरा गुरु शुक्रसागर नै भए । उनीबाट कहिलेकाहीँ भन्नेबाट जस्तै खप्की पनि पाइन्थ्यो । उनी कुनै पनि किसिमको तामझाम र प्रचारप्रति परहेज राख्थे । गम्भीर काम, तिखो टिप्पणी उनको विशेषता थियो ।

त्यसैले मान्छेहरू उनलाई घमण्डी भन्थे । उनको जीवनशैली भने अति साधारण र मन अत्यन्तै कोमल थियो । उनी बेला-बेला भनिरहन्थे, 'ज्या सःम्ह च्यः, खँ सःम्ह द्यः (काम जान्ने नोकर, कुरा जान्ने देवता)।' उनको जीवनमा यो नेवारी उखान चरितार्थ भएको थियो ।

काठमाडौँको चोभारस्थित गुफाको अध्ययनको क्रममा (वि.सं. २०५७)

आफ्नो पदोन्नति सबैलाई मन पर्छ । शुक्रसागरको पनि पुरातत्व विभागको महानिर्देशक हुने पालो आएको थियो । धेरैलाई चासो भयो- काम जान्ने, लप्पनछप्पन नजान्ने यस्ता विभाग कसरी चलाउला ? तर, उनले त्यो पद होइन, अवकाश रोजे अनि धेरैको गाली पनि खाए ।

खासमा उनले विभागमा महानिर्देशकको तिकडम गर्न नसक्ने भएकैले राजीनामा गरे । काम भने अवकाशपछि पनि धेरै गरे । समयसीमाभित्रै काम सकेर पेश्की फछ्छ्यौट गर्न जाँदाको दुःख पनि धेरै बेहोरे ।

कीर्तिपुरको सांस्कृतिक र पुरातात्विक इतिहास (२०५७) शुक्रसागरको मास्टरपिस हो । त्यसबाहेक, स्वदेशी-विदेशी विद्वानहरूसँगको संयुक्त लेखनमा उनका आधा दर्जन अंग्रेजी पुस्तक र अनगिन्ती फुटकर आलेखहरू प्रकाशित छन् ।

रेशममार्ग र बुद्धमर्मसम्बन्धी व्याख्यान दिँदै

पुरातत्व विभागमा रहँदा उनले मुस्ताङ, लुम्बिनी र नवलपरासीमा गरेको कामलाई नेपाली पुरातत्वको क्षेत्रमा स्मरणीय मानिन्छ । नवलपरासीको रामग्राम र पण्डितपुरको उत्खनन् उनकै नेतृत्वमा भएको थियो ।

खासमा शुक्रसागरलाई सोभो, घमण्डी भन्दाभन्दै नेपाली समाजले उनीबाट लिन सकिनेजति काम लिन सकेन । एकल लेखनका एक दर्जनजति पाण्डुलिपि छाडेर गएका उनी संयुक्त अनुसन्धान र लेखनमा पनि सक्रिय थिए । अब उनको त्यो विशाल ज्ञानसागरलाई कसरी एकीकृत गर्ने ? समस्या भएको छ ।

नेपालको संविधानले नागरिकलाई अधिकारको व्यवस्था गर्नुका साथै कर्तव्यको पनि व्यवस्था गरेको छ । यसर्थ प्रत्येक नागरिकले आफ्नो सार्वजनिक सरोकारको विषयमा सूचना माग गरी सजग नागरिकको पहिचान बनाउनु प्रत्येक नेपाली नागरिकको कर्तव्य हो ।

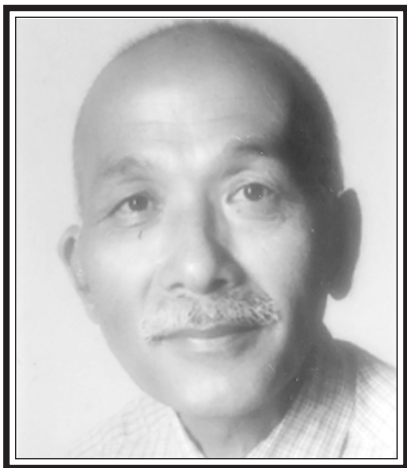

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्मः
वि.सं. २०११

स्वर्गारोहणः
वि.सं. २०७४/२/४

स्व. शुक्रसागर श्रेष्ठ

यस पत्रिकाका शुभचिन्तक एवं सहयोगी एवं वरिष्ठ पुरातत्वविद् श्री शुक्रसागर श्रेष्ठको यही मिति २०७४ जेठ ४ गते असामयिक निधन भएकोमा दुःख व्यक्त गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

यस दुःखद घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

नारायण महर्जन, सम्पादक

सहिद
साप्ताहिक
Sahid Weekly

किन हुन्छ थाइराइडमा समस्या ? के कुरामा ध्यान दिनुपर्छ ?

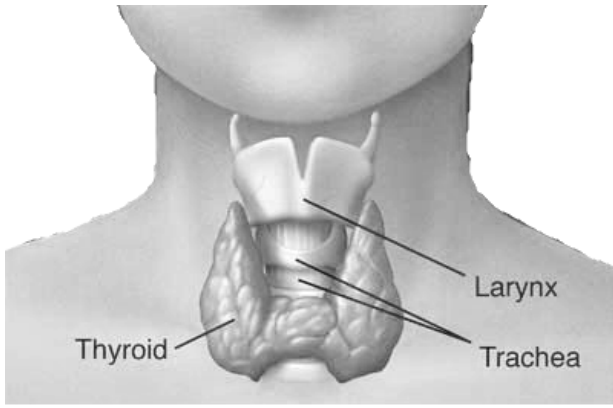
- डा. दिना श्रेष्ठ

थाइराइड भनेको एउटा ग्रन्थी हो । यो घाँटीको अधिल्लो भागमा रुद्रघण्टीको तल रहेको हुन्छ । यो ग्रन्थीले थाइरोक्सिन (टी-३) र ट्राइआयोडो थाइरोनीन (टी-४) हर्मोन उत्पादन गर्छ ।

थाइराइडको खास काम भनेको शरीरको गति नियन्त्रण गर्ने हो । थाइराइड ग्रन्थीको काममा गडबडी भएमा यसले अनावश्यक हर्मोन बढी र आवश्यक हर्मोन कम मात्रामा उत्पादन गर्छ । हर्मोन बढी उत्पादन हुनुलाई हाइपर थाइरोइडिज्म भनिन्छ भने कम हर्मोन उत्पादन गर्ने कामलाई हाइपो थाइरोइडिज्म भनिन्छ ।

यो शरीरको आफ्नै कारणले हुने रोग हो । थाइराइड रोग जो सुकैलाई र जुनसुकै उमेरमा पनि हुनसक्छ । तर यो रोग महिलामा बढी देखिन्छ । रोगको अनुपात हेर्दा १० जना महिलामा देखिएमा एक जना पुरुषमा देखिन्छ । महिलामा रोग प्रतिरोधात्मक क्षमतामा हुने गडबडीले यो रोग बढी भएको हो ।

बाल बालिकामा वंशाणुगत कारणले हाइपो थाइरोइडिज्म रोग लाग्नसक्छ । यसले सबैभन्दा बढी प्रभाव बालबालिकामा पार्छ । यो रोग लागेमा बालबालिकाको दिमागको बृद्धिविकास रोकिन जान्छ र उनीहरू सुस्त मनस्थितिका हुन पुग्छन् । यदि महिलालाई गर्भावस्था

वा सो भन्दा अघि थाइराइडको समस्या भएमा बच्चामा सन् जोखिम बढी हुन्छ । त्यसैले जन्मेको एक हप्ताभित्र बच्चाको थाइराइड परीक्षण गराउनु पर्छ ।

अर्को कुरा १३ देखि १४ वर्षका युवतीमा महिनावारी गडबड भएमा एकपटक थाइराइड परीक्षण गराउनु पर्छ । गर्भावस्थामा थाइराइडको समस्या देखिएमा औषधि सेवन गर्नुपर्छ ।

हाइपो थाइराइडिज्ममा महिनावारी नियमित नहुने, मोटोपना, अल्छी हुने, मोटाउने, शरीर सुन्निने, दिक्क लाग्ने, अनावश्यक जाडो हुने, प्रजनन क्षमतामा कमी हुने हुन्छ । कसै कसैलाई कपाल झर्ने लक्षण पनि देखिन्छन् ।

हाइपर थाइराइडिज्ममा मानिस एकदमै दुबलाउने, मुटुको धड्कन बढ्ने, शरीरको तापक्रम बढ्ने, भोक बढी लाग्ने तर

दुबलाउने, दिसा बढी लाग्ने, महिनावारी गडबडी हुने, मन आत्तिने र मानसिक तनाव बढी हुने हुन्छ । युवाहरूमा थाइराइडको समस्या भएमा केही समयका लागि खुट्टा नचल्ने लक्षण देखिन सक्छ ।

शरीरमा पोटासियम कम भएर यस्तो अवस्था देखिएको हो । तर यस्तो समस्या थाइराइडका कारण पनि हुन्छ भनेर बिचार पुर्‍याउनु पर्छ । रोगको समयमा पहिचान हुन नसक्दा धेरै समस्या भोग्नुपर्ने उदाहरण पनि प्रशस्त छन् । मधुमेह भएका बिरामीले वर्षको एकपटक थाइराइडको पनि परीक्षण गर्नुपर्छ । कहिले काहिं हाइपर थाइराइडिज्ममा मधुमेह रोग पनि देखिन सक्छ । यसमा थाइराइड निको हुनासाथ मधुमेह पनि आफै निको भएर जान्छ । थाइराइड अटो इम्युन रोग भएकाले खाना बार्नु पर्दैन ।

- स्वास्थ्य खबरपत्रिका

औषधी र सरकारी लगानी

नेपालमा सरकारी लगानीमा नै औषधी बनाउन सुरु गरेको खबरले स्वास्थ्यमा चासो राख्ने धेरै हर्षित भए । मैले कान्तिपुरमा महँगो औषधीको बारे बैशाख २० गते लेखेपछि नीजि औषधी उद्योग उत्पादन गर्ने केही व्यापारीले मलाई टेलिफोन गरेर 'राम्रो लेख' भनेर प्रतिक्रिया दिएका थिए । एक जनाले भनेका थिए, 'सरकारले आफै औषधी उद्योग खोलेर स्वास्थ्यचौकी र अस्पतालमा पुर्‍याउने हो भने औषधी त धेरै सस्तो हुन जान्छ । यस्तो काममा त हामी पनि सहयोग गर्न तयार हुन्छौं । सरकारलाई पक्कै बनाएर केही औषधी बनाउने मानिसले धेरै धन कमाएका थिए ।

उनीहरू सरकारको यस कामबाट चिढिएका छन् । उनको कुरा सुनेर मैले मनमनै भन्थे, 'सबै व्यापारी बदमास हुँदैनन् रहेछ ।' ती व्यापारीले मलाई भन्दै थिए, 'केही सरकारी कर्मचारी त औषधी लिमिटेडको अब काम छैन, केही कर्मचारी त मलाई तपाईंले त्यो जग्गा किन्ने हो भने हामी मिलाइदिन तयार छौं । तपाईंलाई चाहिएन भने केही समयपछि भन् धेरै पैसामा यो जग्गा बेचिदिन होला पनि भनेका थिए । मैले अहिले सरकारले आफै औषधी बनाउने तयारी गर्दैछ, त्यो किन्ने कुरा नै नगर्नास् भनेको थिएँ ।'

ती व्यापारीको कुरा सुनेर मलाई लागेको थियो । यस्तो सरकारी कर्मचारीको कारण राम्रो औषधी बनाउने औषधी लिमिटेड 'कुपोषण'को सिकार भएको छ । ती व्यापारी भन्दै थिए, 'सरकारी कम्पनीसँग रहेको सबै पार्टपूजा खिया लागेर नष्ट प्रायः छन् । यसको आँगनभरि धुलो र फोहोर छ । यसमा कार्यरत कर्मचारी अपमानित भएर बसेका छन् ।'

सरकारी औषधी बनाउने कारखाना बन्द भएपछि भारत र नेपालका पनि केही निजी कम्पनी

पक्कै खुसी भएका थिए । अब नेपालका स्वास्थ्य चौकी, अस्पताल र औषधी पसलमा आफ्नो महँगो औषधी बिक्री हुने ठानेका थिए सरकारी औषधि बेच्दा सरकारले धेरै कमिसन दिनुपर्ने भएकोले सस्तोमा औषधि बिक्री हुने थियो । जनताले पनि सस्तोमै औषधी पाउँथे । तर जबरजस्ती औषधी लिमिटेडलाई खर्तम पारियो ।

भित्रभित्रै धमिराले खाएजस्तै कर्मचारीतन्त्रले यसलाई नष्ट प्रायः पारेको थियो । बल्लतल्ल बौराएको छ, औषधी लिमिटेड र खुसी मान्ने धेरै छन् । तर अचम्मको कुरा औषधी उद्योगको पुनःस्थापना हुँदा केही व्यापारी सायद दुःखी भएका छन् । केही व्यापारी त खुल्लमखुल्ला भन्न थालेका छन्, 'मुलुकभित्र सरकारले नै औषधी बनाउन थाल्यो भने ४ दर्जन निजी उद्योग संकटमा हुन्छन् । राज्यले खुला गरेका हरेक क्षेत्रलाई व्यवसाय गर्ने अधिकार हुन्छ । तर सरकारले नै औषधी उद्योग खोल्न भने त अन्य निजी उद्योग धराशायी हुन्छन्, किन भने सरकारी औषधी सस्तो हुन्छ ।'

यस्तो निजी औषधी व्यवसाय गर्ने व्यापारीको तर्क के छ भने खुला बजार भएपछि औषधी महँगो मूल्यमै बेच्न पाउनुपर्छ । तर सरकारले बनाएको सस्तो र उच्च गुणस्तरीय औषधी बजारमा आयो भने त निजी औषधी कम्पनी ढुब्छन् । उनीहरू के भन्छन् भने सरकार आफै उद्योग सञ्चालन गर्न सक्षम छैन, सरकारले औषधी उद्योग चलाउनु गलत हो । यसैले निजीलाई चलाउन दिनुपर्छ । के यो कुतर्क होइन ?

यसो भन्ने व्यापारीले भोलि यसो पनि भन्नेछन्, 'खुला बजारको नीतिअन्तर्गत सरकारले वीर अस्पताल, गंगालाल अस्पताल ल्याउँदा निजी अस्पताललाई घात भएको छ । त्यसैले सरकारले

अस्पताल चलाउन हुँदैन । खुला बजारअन्तर्गत निजीलाई चलाउन दिनुपर्छ । सरकारले स्कुलहरू चलाउन हुँदैन । किनभने सरकारी स्कुलमा धेरै विद्यार्थी पढ्छन् र यसले गर्दा निजी विद्यालयको नाफामा कमी आएको छ । त्यसैले सरकारले सार्वजनिक र निजी साभेदारीको अवधारणाअनुसार यसको व्यवस्थापन निजी क्षेत्रलाई दिनुपर्छ ।'

केही समयपछि यी व्यापारीले सरकारले चलाउने विश्वविद्यालय, मेडिकल कलेज, सबै निजीको हातमा दिनुपर्छ भनेर आवाज उठाउन सुरु गर्नेछन् । हो, कतिपय सरकारी उद्योग राजनीतिक दलको लोलुपता, कर्मचारीको अल्छीपनले उद्योग धराशायी हुनपुगेका छन् । तर उदयपुर सिमेन्ट कारखाना लामो समय बन्द भएर पुनः सञ्चालनमा आउँदा राम्रोसँग चलिरेहेको छ अर्थात् सरकारले चाहे बन्न सक्छ भन्ने देखाएको छ ।

नेपालमा चिनीमा आत्मनिर्भर गराउन सक्ने क्षमता भएको वीरगञ्ज चिनी कारखाना बन्द गराएर निजी चिनी उद्योगले कति फाइदा लिए, कसले हिसाब राखेको छ ? राम्रोसँग चलिरेहेको बाँसबारी जुत्ता उद्योगलाई टुक्रा-टुक्रा पारेर मृत्युशैयामा सुताएको कुन राजनीतिक स्वार्थको कारणले हो, कसैबाट छिपेको छ र ? बाँसबारी छाला उद्योगलाई नष्ट नपारिएको भए अहिले नेपालले विदेशी जुत्तासँग प्रतिस्पर्धा गर्नसक्ने थियो भनेर कतिले भन्छन् ।

सरकारले बनाउन सक्ने जुत्ता, सिमेन्ट र चिनी आदि सबै खुला बजारका नाममा ध्वस्त पारियो । त्यसैले अहिले निजी व्यापारी सरकारलाई धम्की दिँदैछन् । के केही व्यापारीकै कारण नेपाल सरकारले औषधी बनाउने काम रोक्ला ?

- डा. अरूणा उप्रेती

आदरणीय कीर्तिपुर नगर वडा नं. ५ का वडावासीहरू,

तपाईंहरूले मेरो करिब २०४६ सालको जनआन्दोलन पछिको राजनैतिक जीवन, २० वर्ष अगाडिदेखिको जनप्रतिनिधिविहीन यस कीर्तिपुर नगरपालिका तथा वडाहरूमा देखिएको अन्योलहरू र मेरो प्रतिष्ठालाई सहानुभूति प्रकट गर्दै नेपाली काँग्रेस पार्टीको चुनाव चिन्ह 'रुख' मा मत दिई देखाउनु भएको आपार मायाप्रति आभार प्रकट गर्न चाहन्छु । म र मेरो राजनैतिक जीवन सधैं नेपालको नयाँ सविधान र वि.पि.को विचार प्रजातन्त्र, राष्ट्रियता, समाजवादलाई शिरोपर गर्दै, तपाईंहरूको माया अनि श्रद्धाको कदर गर्दै यस वडा तथा वडावासीहरूको सेवामा निस्वार्थ भई सेवा गर्ने प्रतिज्ञा गर्दछु । साथै यस वडाका सम्पूर्ण मतदाता एवं वडावासीहरूको मतको कदर गर्दै, आगामी दिनहरूमा वडाका सबै बुद्धिजीवि, अन्य राजनैतिक दलहरूसँग हातेमालो गर्दै पारदर्शिता, जवाफदेहिता र उत्तरदायिताको असल अभ्यास गरी यस वडालाई विकास निर्माणमा नमूनाको वडा बनाउँदै लैजाने कुरामा हरदम प्रयत्नरत नै हुनेछु ।

अन्तमा पुनः एक पटक सम्पूर्ण मतदाताहरूलाई मेरो हृदयदेखि आभार प्रकट गर्दै हरेक मतदाताहरू प्रति सम्मान गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

जय नेपाल ।

राजेंद्र महर्जन

वडा अध्यक्ष ५ नं. वडा कार्यालय

कीर्तिपुर नगरपालिका

हार्दिक धन्यवाद

स्थानीय तहको निर्वाचन- २०७४ मा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका मेयर, उपमेयर र वडा अध्यक्ष एवं वडा सदस्यहरूलाई आफ्नो अमूल्य मतदान गरी देश र जनताको हितमा थप योगदान दिन सहयोग गर्नुभएकोमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं ।

नेपालको राजनीतिक इतिहासमा प्रकाश स्तम्भको रुपमा क्रियाशील देश र जनताको स्वार्थलाई आफ्नो पार्टीको स्वार्थ ठान्ने पार्टीलाई दिएको मतको कदर गर्दै अगाडि बढ्ने प्रण गर्दछौं ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टी

कीर्तिपुर नगर निर्वाचन परिचालन समिति

कीर्तिपुर